

Verschillende output; van productiestatistiek naar macro-economische gegevens

09

Margreet Geurden-Slis

Publicatiedatum CBS-website: 25 mei 2009

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2007–2008	= 2007 tot en met 2008
2007/2008	= het gemiddelde over de jaren 2007 tot en met 2008
2007/'08	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2007 en eindigend in 2008
2005/'06–2007/'08	= oogstjaar, boekjaar enz., 2005/'06 tot en met 2007/'08

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Grafimedia

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Probleemstelling	6
3. Uitgangspunten en doelstellingen van de verschillende statistieken	7
3.1 De Productiestatistiek	8
3.2 De Nationale Rekeningen	8
3.3 Andere bronstatistieken	9
4. Van Productiestatistiek tot Nationale Rekeningen	10
4.1 Correcties voor verschillen in begrippen	10
4.2 Correcties voor terreindekking en overige verschillen	11
5. Conclusies	13
Bijlage 1: Uitgangspunten, Doelstellingen	14
Bijlage 2: Definities	16
Bijlage 3: Rekeningstelsel 2006	17
Bijlage 4: Procestabel	18
Bijlage 5: SBI omschrijving	19

Samenvatting:

Overeenkomstige begrippen in de Productiestatistiek en de Nationale Rekeningen kunnen door verschillen in definities en populatie en als gevolg van het inpassingproces bij Nationale Rekeningen tot verschillende statistische uitkomsten leiden. In deze nota worden de verschillen uitgelegd. Welke cijfers het meest geschikt zijn om te gebruiken hangt af van het gebruiksdoel: de beste branche-informatie wordt gegeven in de Productiestatistiek, het beste macro-economische beeld in de Nationale Rekeningen.

Trefwoorden: Productiestatistiek, meso, macro, Nationale Rekeningen, verschillen, definities

1. Inleiding

Het CBS heeft economische branche-informatie op verschillende niveaus. Vanuit de Productiestatistieken worden op Statline economische resultaten gepubliceerd in branchetabellen. Daarin worden op mesoniveau onder meer aantal bedrijven, aantal werkzame personen, bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten weergegeven. Op macro-niveau worden in de Nationale Rekeningen onder meer productie, intermediair verbruik en toegevoegde waarde per branche weergegeven. In een eerdere nota is al ingegaan op het samenstellen van tabellen met mesogegevens vanuit microdata¹⁾.

¹⁾ Margreet Geurden - Slis; Verschillende output; van micro naar meso naar macro, Deel 1: van micro naar meso; 20 februari 2008.

2. Probleemstelling

De Productiestatistieken van het CBS worden (onder meer) gebruikt als input voor de Nationale Rekeningen. Naast de Productiestatistieken worden nog tal van andere statistieken als input voor het macro-economische totaalplaatje, de Nationale Rekeningen, gebruikt.

Het CBS heeft veel informatie over verschillende onderwerpen. Het antwoord op de vraag 'Hoeveel is er in de reclamebranche geproduceerd in 2005?' kan op de website van het CBS op verschillende plekken gevonden worden. Via het thema 'Financiële en zakelijke dienstverlening' worden de omzet en opbrengsten in de reclamebranche uit de Productiestatistiek gevonden. Het thema 'macro-economie' geeft inzicht in de productiewaarde die afkomstig is uit de Nationale Rekeningen. Verschillende redenen zijn te noemen waarom de uitkomsten van de Productiestatistiek niet altijd rechtstreeks terug te vinden zijn in de macro-economische totaalcijfers. Zo zijn er definitieverschillen, verschillen in terreindekking en is er het inpassingproces bij Nationale Rekeningen.

Doel van deze nota is om voor statistiekgebruikers inzichtelijk te maken waardoor de verschillen ontstaan en waarvoor de cijfers gebruikt kunnen worden.

De vraag die in deze nota behandeld wordt is *'Wat zijn de verschillen tussen de gegevens uit de Productiestatistieken, mesogegevens en de Nationale Rekeningen, de macrogegevens?'*

3. Uitgangspunten en doelstellingen van de verschillende statistieken

Als basis voor het samenstellen van een statistiek worden gegevens over eenheden verzameld. Deze eenheden zijn meestal personen, huishoudens of bedrijven. In de economische statistieken waar het hier om gaat zijn de eenheden bedrijven. Omdat deze gegevens de bouwstenen van een statistiek zijn, spreken we van microgegevens of gegevens op microniveau. Door het sommeren van de microgegevens tot een statistiek, ontstaat een mesostatistiek van een branche. De Productiestatistiek is een voorbeeld van een mesostatistiek. Door het samenvoegen van Productiestatistieken van verschillende branches en tal van andere bronstatistieken ontstaan de Nationale Rekeningen. Wat er in de reclamebranche geproduceerd is in 2005 kan op drie verschillende niveaus bekeken worden:

1. **Microbenadering:** De gegevens van individuele bedrijven zijn de microgegevens van een statistiek. Het CBS mag wettelijk geen gegevens bekend maken van individuele bedrijven. Op dit niveau kan nooit gepubliceerd worden wat er in de reclamebranche is geproduceerd in 2001. Onder strikte voorwaarden worden de gegevens wel beschikbaar gesteld voor wetenschappelijk onderzoek.
2. **Mesobenadering:** De Productiestatistiek van de reclamebranche is het mesoniveau waarop gepubliceerd wordt. De omzet en de bedrijfsopbrengsten van de productie van goederen en diensten²⁾ worden gepubliceerd (tabel 1). De bedrijfsopbrengsten zijn een goede benadering voor wat er geproduceerd is.

1. Dienstverlening: arbeids- en financiële gegevens, per branche

Perioden	Onderwerpen		SBI 93	744 Reclamebureaus en dergelijke
2005	Arbeid	Werkzame personen FTE eind september	x 1 000	41,5
		Werknemers FTE op eigen loonlijst		25,4
	Bedrijfsopbrengsten	Totale bedrijfsopbrengsten	mln euro	6 630
		Netto omzet		6 605
	Bedrijfslasten	Totale netto omzet		25
		Overige bedrijfsopbrengsten		5 880
		Totale bedrijfslasten		4 054
		Inkoopwaarde omzet	Inkoopwaarde omzet	41
			Inkoopwaarde handelsgoederen	3 857
			Inkoopwaarde grond- en hulpstoffen	948
		Arbeidskosten	Arbeidskosten	807
			Bruto lonen en salarissen	144
		Overige bedrijfslasten	Overige personeelskosten	91
			Verkoopkosten	148
			Kosten van huisvesting	16
			Kosten energieverbruik	39
			Kosten machines en installaties	86
			Kosten vervoermiddelen	34
			Communicatiekosten	77
			Kosten van dienstverlening door derden	128
			Overige bedrijfslasten	113
			Afschrijvingen op vaste activa	750
		Bedrijfsresultaat		738
		Resultaat voor belastingen		

3. **Macrobenadering:** De totale Nederlandse economie staat voor het macroniveau. Op dit niveau zijn gegevens samengevoegd van alle branches. Op dit niveau worden door het CBS ook cijfers gepubliceerd over de productie. Bij Nationale Rekeningen is het cijfer 'productiewaarde' de maat voor de productie. De totale productie van de reclamebranche is als onderdeel van de totale Nederlandse economie terug te vinden in de Nationale Rekeningen³⁾ (tabel 2).

²⁾ <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=70647NED&D1=3&D2=0&D3=I&VW=T>

³⁾ <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=7464NationaleRekeningen&D1=0-2&D2=a&D3=32,36&VW=T>

2. Productie, verbruik, inkomensvorming

Classificaties	Perioden	Onderwerpen	Waarde
Redamebureaus	2005	Productie	mln euro 6 572
		Intermediair verbruik	4 502
		Bruto toegevoegde waarde	2 070
		TW basisprijzen	
		TW basisprijzen (volumemutaties)	% 4,8
		TW basisprijzen (volume indexcijfers)	2000 = 100 84,8
		TW basisprijzen (prijsniveau 2000)	mln euro 1 803
		TW marktprijzen	2 070
		...Belastingen op productie en invoer	Totaal belastingen op productie, invoer 4
		...Subsidies	Totaal subsidies 13
		...Beloning van werknemers	Totaal beloning van werknemers 1 036
		...Lonen	860
		...Exploitatieoverschot/gemengd inkomen	Bruto expl. overschot/gemengd inkomen 983
		...Afschrijvingen	.
		...Netto expl. overschot/gemengd inkomen	.

Inzicht in de verschillen tussen de mesogegevens van de Productiestatistiek en de macrogegevens van Nationale Rekeningen is noodzakelijk om te begrijpen waarom op een eenduidige vraag soms twee verschillende antwoorden correct kunnen zijn. In de volgende paragrafen wordt kort ingegaan op de doelstellingen van de Productiestatistieken, Nationale Rekeningen en andere bronstatistieken.

In bijlage 1 wordt dieper ingegaan op de uitgangspunten en doelstellingen van de verschillende statistieken.

3.1 De Productiestatistiek

Het doel van de Productiestatistieken is de structuur en de ontwikkeling van het bedrijfsleven te beschrijven. Daarbij gaat het onder meer om de economische prestaties, het concurrentievermogen en om het inzicht in de productiefactoren die worden gebruikt. Bedrijven worden ingedeeld in een branche (volgens de Standaard Bedrijvenclassificatie SBI of NACE) op basis van hun hoofdactiviteit.

Als uitgangspunt voor de Productiestatistieken wordt de winst- en verliesrekening van de bedrijven genomen. De boekhoudkundige termen uit de winst- en verliesrekening, zoals bedrijfsopbrengsten, bedrijfslasten en bedrijfsresultaat⁴⁾, zijn daardoor ook te herkennen in de publicatie van de Productiestatistieken. Een bedrijf kan zijn eigen gegevens vergelijken met de gegevens van zijn branche.

Er zijn Productiestatistieken voor onder meer branches uit de industrie, bouw, handel en reparatie, transport, zakelijke en persoonlijke dienstverlening. De resultaten van deze statistieken worden op Statline gepubliceerd. Daarnaast worden gegevens geleverd aan het Europees Statistiek Bureau (Eurostat)⁵⁾ en aan Nationale Rekeningen. De Productiestatistiek is door Eurostat gebonden aan internationaal vastgestelde richtlijnen die vastliggen in een Eurostat-verordening met betrekking tot de Structural Business Statistics (SBS).

3.2 De Nationale Rekeningen

Met de Nationale Rekeningen worden de uitgaven en inkomsten in kaart gebracht van de bedrijven (zowel financiële als niet-financiële instellingen), overheid en huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk. Zo worden de macro-economische totalen voor Nederland samengesteld.

De Nationale Rekeningen bestaan uit verschillende aanbod- en gebruiktabellen, input-outputtabellen en een rekeningenstelsel (bijlage 3). De productie, het intermediair verbruik en de toegevoegde waarde zijn ingrediënten voor de verschillende tabellen en het rekeningenstelsel.

Belangrijke economische indicatoren uit de Nationale Rekeningen zijn het bruto binnenlands product (bbp) en het Nationaal Inkomen (NI) (zie bijlage 1 voor verdere toelichting). De internationale richtlijnen voor de Nationale Rekeningen liggen vast in het System of National Accounts (SNA) en het Europese Stelsel van Rekeningen (ESR).

⁴⁾ Zie bijlage 2 voor de definities

⁵⁾ De cijfers van Eurostat zijn te vinden op <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

3.3 Andere bronstatistieken

Naast de Productiestatistieken wordt er voor het samenstellen van Nationale Rekeningen gebruik gemaakt van onder meer de statistiek van de internationale handel, de statistiek werkgelegenheid en lonen, de ProdComstatistiek⁶⁾, overheidsadministraties, het budgetonderzoek, de investeringsstatistiek en de statistieken van consumenten- en producentenprijzen.

⁶⁾ De ProdComstatistiek specificeert de netto omzet van industriële bedrijven naar producten.

4. Van Productiestatistiek tot Nationale Rekeningen

In hoofdstuk 2 is al naar voren gekomen dat er verschillende oorzaken zijn voor verschillen tussen de uitkomsten van de mesostatistieken, vooral de Productiestatistiek, en de Nationale Rekeningen.

De eerste oorzaak is dat de Productiestatistieken en Nationale Rekeningen verschillende begrippen hanteren. Bij de Productiestatistieken worden gegevens als bedrijfsopbrengsten, -lasten en -resultaat gepubliceerd. In de Nationale Rekeningen worden gegevens over productie, intermediair verbruik en toegevoegde waarde gepubliceerd. Voordat de mesostatistieken opgeteld kunnen worden tot macrocijfers moeten de gegevens dus eerst bewerkt worden. Om van 'bedrijfsopbrengsten' uit de mesostatistiek tot 'productie' op macroniveau te komen, worden enkele stappen doorlopen. Via dezelfde stappen worden Productiestatistiek-variabelen tot intermediair verbruik en de toegevoegde waarde getransformeerd. Deze stappen worden in paragraaf 4.1 uitgewerkt.

De tweede oorzaak is dat er verschillen zijn in terreindekking. Met terreindekking wordt bedoeld welke branches er weergegeven worden. Zo zijn er branches die in de Productiestatistiek niet worden waargenomen maar die de Nationale Rekeningen wel meenemen. Dit wordt in paragraaf 4.2 uitgewerkt.

De derde oorzaak is dat in de Nationale Rekeningen alle brongegevens op elkaar moeten aansluiten om zo de brongegevens in te passen tot één sluitend geheel. Dit wordt ook in paragraaf 4.2 uitgewerkt.

4.1 Correcties voor verschillen in begrippen

In tabel 4 worden de relaties tussen begrippen uit de Productiestatistiek en uit de Nationale Rekeningen weergegeven. Zo komen de bedrijfsopbrengsten (definities zie bijlage 2) minus uitkeringen van verzekeringen, ontvangen 'restituties en subsidies' minus de inkoopwaarde handelsgoederen overeen met de productie zoals door de Nationale Rekeningen gedefinieerd.

3. Verbanden Begrippen Productiestatistiek en Nationale Rekeningen

	Bedrijfsopbrengsten	Inkoopwaarde	Overige bedrijfslasten	Afschrijvingen op vaste activa	Arbeidskosten	Bedrijfsresultaat
Berekening	- Uitkeringen van verzekeringen - Ontvangen restituties en subsidies - Inkoop waarde handelsgoederen		- Milieuheffingen en zuiveringslasten - Motorrijtuigenbelasting - Onroerend-zaakbelasting - Overige kostprijsverhogende belastingen			+ Uitkeringen van verzekeringen + Ontvangen restituties en subsidies + Milieuheffingen en zuiveringslasten + Motorrijtuigenbelasting + Onroerende-zaakbelasting + Overige kostprijsverhogende belastingen
NR begrip	productie	inkoopwaarde		afschrijvingen	Beloning werknemers	Overig inkomen
NR begrip	Productie	Intermediair verbruik		Toegevoegde waarde		

Opn.: Het schema is niet geheel compleet. Zo zijn er tussen de PS en NR nog verschillen voor wat betreft de verwerking onder andere van de voorraden, research kosten, lonen in nature.

Voor de Productiestatistiek geldt dat de bedrijfsopbrengsten minus de bedrijfslasten (inkoopwaarde + overige bedrijfslasten + afschrijvingen op vaste activa + arbeidskosten) gelijk zijn aan het bedrijfsresultaat. In de Nationale Rekeningen geldt dat de productie minus het intermediair verbruik gelijk is aan de toegevoegde waarde.

Het uitgangspunt bij de bedrijfsopbrengsten uit de Productiestatistiek is dat alles wat een bedrijf ontvangt als opbrengst wordt gezien. Hieronder vallen daarom naast de netto omzet ook uitkeringen van (schade-) verzekeringen en ontvangen restituties en subsidies. Als de netto omzet uit de Productiestatistiek verkregen wordt uit handel wordt de totale handelsomzet genomen. Bij de Nationale Rekeningen wordt bij de omzet uit handel uitsluitend de handelsmarge⁷⁾ als productiewaarde gezien. Dit wordt gedaan om dubbel-tellingen in de Nationale Rekeningen te voorkomen: de productiewaarde van het verhandelde goed wordt vermeld in de branche waarin het wordt *geproduceerd*.

4.2 Correctie voor terreindekking en overige verschillen

Nadat de Productiestatistiek-begrippen getransformeerd zijn naar productie, intermediair verbruik en toegevoegde waarde worden er nog enkele bewerkingen op de data uitgevoerd. Er zijn vijf verschillende stappen:

De definitie Productie – Intermediair verbruik = Toegevoegde waarde blijft gelden. Correcties op de productie worden daarom ook doorgevoerd op de toegevoegde waarde.

4. Transformatie A input gegevens

Productiewaarde – Intermediair verbruik = Toegevoegde waarde	
1	NR handhaaft het continuïteitsbeginsel. Dit betekent dat bedrijven de classificatie (SBI) houden die aan het begin van een periode is toegekend. Verandert een bedrijf van classificatie doordat de activiteiten van een bedrijf veranderen dan is er sprake van een reële mutatie. Deze worden wel verwerkt in de PS-en en in de NR. Verandert een bedrijf van classificatie als gevolg van een niet reële mutatie, bijvoorbeeld doordat er in eerste instantie een verkeerde classificatie is toegekend, dan wordt dit wel aangepast in de PS maar niet in de NR. Bij NR worden een keer in de vijf jaar alle opgespaarde 'fouten' verwerkt. Dit is het moment van revisie.
2	Daarna wordt er bijgeschat voor 'witte vlekken'. Deze witte vlekken zijn branches die niet door het CBS gepubliceerd zijn. Een voorbeeld zijn de eerder genoemde autorijscholen. Om de gehele economie te beschrijven heeft NR de gegevens nodig. Een bijchatting van deze gegevens vindt dan plaats. Aan de hand van belastinggegevens kan bijvoorbeeld geschat worden hoe hoog de opbrengsten van de rijscholen zijn.
3	Als derde wordt er gecorrigeerd voor het 'grijze circuit' ofwel 'zwart werk'. Er zijn bepaalde branches waarvan bekend is dat er veel zwart gewerkt wordt. Dit zwart werk staat niet in de winst en verliesrekening van de bedrijven en hierdoor ook niet in de PS-en. Een voorbeeld is de Horeca waar veel studenten een paar uur per week werken. Het CBS heeft ook gegevens over huishoudens en leefsituatie. Hierin wordt gevraagd hoeveel personen uit het huishouden werken en hoeveel uur. Deze gegevens worden onder andere gebruikt om een indicatie te krijgen van de omvang van het grijze circuit. Daarnaast wordt hier ook gecorrigeerd voor bijvoorbeeld kostenfraude.
4	Voor productgebonden belastingen en subsidies vindt de vierde correctie plaats. Bij de PS-en zijn de loonsubsidies meegenomen in de arbeidskosten. NR wil arbeidskosten exclusief de loonsubsidies.
5	De overige correcties betreffen onder andere voorgeschoten betalingen (in bijvoorbeeld vervoer)
Transformatie A output gegevens	Productie – Intermediair verbruik = Toegevoegde waarde

Een andere vorm van definitieverschillen is nog niet doorgevoerd. Betalingen van loon in natura worden bij de Productiestatistiek niet altijd onder dezelfde kostenpost gepubliceerd. Deze kosten kunnen in de arbeidskosten, overige personeelskosten of de post van uitbesteed werk zitten. Bij de Nationale Rekeningen moeten alle betalingen van loon in natura in dezelfde post voorkomen. Dit is een vorm van correctie waarvan er in tabel 5 meer staan. Dit zijn correcties van kosten die bij de Productiestatistiek niet eenduidig gepubliceerd zijn.

⁷⁾ Handelsmarge = inkomen uit handel – inkoopwaarde handelsgoederen

5. transformatie B

Transformatie A output gegevens	Productiewaarde – Intermediair verbruik = Toegevoegde waarde
Bewerking B	bruto research kosten investeringen in software rentemarges verwerken van kosten die verband houden met fraude loon in natura Enkele zeer branchespecifieke correcties
Transformatie B output gegevens	Productie – Intermediair verbruik = Toegevoegde waarde

De dan verkregen resultaten worden in de aanbod- en gebruiktabellen (tabel 7, voorbeeld bijlage 3) verwerkt. De relatie tussen de productie, intermediair verbruik en toegevoegde waarde moet blijven gelden.

Doordat er bij de bronstatistieken vaak gewerkt wordt met steekproeven is er een etrouwbaarheidsmarge. Dit betekent dat de productie van een goed of dienst niet honderd procent overeenkomt met het intermediair verbruik plus onder andere de export van dat goed of die dienst. Cijfers moeten op elkaar afgestemd worden, dit is het 'inpassen' van gegevens. Dit levert nog aanpassingen op in de productie, het intermediair verbruik en de toegevoegde waarde, maar ook op onder andere de in- en uitvoer.

Als laatste worden de gegevens nog omgerekend van marktprijzen naar basisprijzen⁸⁾.

6. transformatie C

Transformatie B output gegevens	Productiewaarde – Intermediair verbruik = Toegevoegde waarde
Bewerking C	Afstemmen van productie en intermediair verbruik → "Inpassen" Omrekenen van marktprijzen naar basisprijzen
Transformatie C output gegevens	Productie – Intermediair verbruik = Toegevoegde waarde

De gegevens die na transformatie C worden verkregen staan op Statline⁹⁾. Het proces dat is beschreven in tabel 4, 5 en 6 wordt in een 'procestabel' samengevat. Alleen de stappen uit tabel 3, van bedrijfsopbrengsten, lasten en resultaat naar productie, intermediair verbruik en toegevoegde waarde, staan niet in de procestabel. Een voorbeeld van de procestabel staat in tabel 8, bijlage 4.

⁸⁾ zie bijlage 2 Definities

⁹⁾ [http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=7464Nationale Rekeningen&D1=0-2&D2=a&D3=32,36&VW=T](http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=7464Nationale+Rekeningen&D1=0-2&D2=a&D3=32,36&VW=T)

5. Conclusies

De vraag uit de inleiding 'Hoeveel is er in de reclamebranche geproduceerd in 2005?' kan beantwoord worden met cijfers uit een mesostatistiek of met cijfers uit de macrostatistiek.

Wordt gekozen voor beantwoorden vanuit het mesoniveau (Productie statistieken) dan geldt:

- Er kan een beeld gekregen worden van branches afzonderlijk.
- Er kunnen branches onderling vergeleken worden.
- Cijfers beschikbaar na 18 maanden na afsluiting van een jaar.
- Resultaten van een individueel bedrijf kunnen vergeleken worden met het gemiddelde resultaat van de branche (benchmarking).
- Gegevens zijn actueel in tegenstelling tot continue.
- Naast economische gegevens ook kengetallen als omzet per werknemer beschikbaar, aantal vierkante meters vloeroppervlak (bij de groothandel), lonen en salarissen en dergelijke.
- Veel detailniveau zowel qua branche indeling als qua variabelen.

Wordt er gekeken naar gegevens op macroniveau (Nationale Rekeningen) dan geldt:

- Er kan gekeken worden hoeveel een branche bijdraagt aan de totale economie, bruto binnenlands product, op jaarbasis.
- Hoe ontwikkelen verschillende branches in de loop van de tijd, ten opzichte van elkaar, zonder dubbeltellingen.
- Continuïteit, vergelijkbaar over de jaren heen.
- Er wordt een beeld gegevens van de gehele economie, inclusief de informele economie en branches die niet in de bronstatistieken staan.
- Gegevens worden op een hoger aggregatieniveau gepubliceerd dan de Productie-statistieken.

Verschillen tussen meso- en macrocijfers worden veroorzaakt door verschillen in begrippen en definities, verschillen in terreindekking en door het inpassingproces bij de Nationale Rekeningen.

Bijlage 1: Uitgangspunten, doelstellingen

Productiestatistiek

Bedrijven worden ingedeeld in een branche (SBI) op basis van de activiteit waar de meeste omzet gegenereerd wordt. Dit is de institutionele benadering. Een bedrijf verhuurt standplaatsen voor caravans en is daarom een kampeerbedrijf. Daarnaast komt er nog omzet uit de verhuur van fietsen, het houden van een klein winkeltje en het telen van groente voor de uitvoer. Omdat het merendeel van de omzet wordt gehaald uit de campingactiviteiten wordt dit bedrijf getypeerd als camping. Door deze institutionele benadering worden in de Productiestatistiek van de campings ook verhuur, detailhandel en landbouw activiteiten geregistreerd.

Om een Productiestatistiek, een bedrijfseconomische statistiek op mesoniveau, te kunnen maken worden bedrijven in homogene groepen verdeeld op basis van de activiteiten die een bedrijf uitvoert (Standaard Bedrijven Indeling, SBI). Grote bedrijven, met meer dan 50 werkzame personen, worden allemaal benaderd om gegevens aan het CBS te leveren. De kleine en middelgrote bedrijven worden aan de hand van een steekproef benaderd. Van de kleine en middelgrote bedrijven worden tussen 1 op de 100 en 1 op de 2 bedrijven benaderd. De gegevens die het CBS vraagt ten behoeve van de Productiestatistiek zijn gegevens uit de winst- en verliesrekening. Zo wordt er gevraagd naar de netto omzet, overige bedrijfsopbrengsten, inkoopwaarden, personeelskosten, afschrijvingen en enkele andere kostensoorten. Daarnaast vraagt het CBS de omzet naar verschillende sub-activiteiten onder te verdelen. Bij de Productiestatistiek industrie wordt er ook nog gevraagd de inkoopwaarde onder te verdelen naar CPA¹⁰⁾. De CPA vormt onder meer de grondslag voor de indeling van goederen en diensten in de aanbod- en gebruiktabellen van de Nationale Rekeningen.

Nationale Rekeningen¹¹⁾

Doel

Het systeem van Nationale Rekeningen geeft een kwantitatieve beschrijving van het economische proces binnen een land en de economische relaties met het buitenland. Als onderdelen van het economische proces worden onderscheiden productie, inkomensvorming, inkomensverdeling, bestedingen en financiering.

Domeinbeschrijving

Centraal in de Nationale Rekeningen staat een aantal belangrijke economische indicatoren zoals het binnenlands product (bbp) en het nationaal inkomen. Het binnenlands product is een maatstaf voor de in een land door productie beschikbaar gekomen goederen en diensten. Globaal gesproken komt het overeen met het verschil tussen de waarde van de productie en de in het productieproces verbruikte goederen en diensten. Het binnenlands product kan bruto of netto worden bepaald, dat wil zeggen inclusief of exclusief de afschrijvingen. Dat geldt ook voor het nationaal inkomen. Het netto nationaal inkomen is de som van de primaire inkomens van de ingezetenen van een land. Primaire inkomens is het inkomen als beloning voor deelname aan het productieproces; het wordt ontvangen in ruil voor het beschikbaar stellen van arbeid, financiële middelen, grond, en dergelijke. Voorbeelden zijn lonen, winsten, pacht, per saldo ontvangen rente en dividenden van de ingezetenen van een land. Het primaire inkomen is gelijk aan het netto binnenlands product plus het saldo van de primaire inkomensstromen van en naar het buitenland.

¹⁰⁾ CPA = Classificatie van Producten naar Activiteit

¹¹⁾ <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/macro-economie/methoden/dataverzameling/korte-onderzoeksbeschrijvingen/>

Hoe wordt het uitgevoerd

Coördinatie en integratie

Binnen de Nationale Rekeningen spelen coördinatie en integratie een sleutelrol. Door statistische coördinatie worden statistische eenheden in alle relevante statistieken in beginsel op grond van dezelfde criteria ingedeeld en zijn de gegevens uit de afzonderlijke statistieken zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Integratie is het onderling afstemmen, volledig en consistent maken van statistische gegevens binnen een stelsel van definities en definitievergelijkingen. Bij integratie komt extra informatie beschikbaar die in het oorspronkelijke cijfermateriaal niet aanwezig is.

Belangrijkste bronnen

Bij de samenstelling van de Nationale Rekeningen wordt gebruik gemaakt van een groot aantal bronnen op uiteenlopende terreinen als productie, finale bestedingen, inkomen, vermogen, en prijzen. Voorbeelden zijn Productiestatistieken, overheidsadministraties, statistieken van de buitenlandse handel, budgetonderzoeken, investeringsstatistieken en consumenten- en producentenprijzen.

Globale structuur integratiekader

Het systeem van de Nationale Rekeningen is een integratiekader waarbinnen de vele gebruikte bronnen met elkaar worden geconfronteerd. Daarbij wordt ondermeer gebruik gemaakt van aanbod- en gebruiktabellen en rekeningenstelsels. Het bruto binnenlands product wordt vanuit drie gezichtspunten samengesteld: de productie, de inkomensvorming en de finale bestedingen.

Bijlage 2: Definities

Productie De waarde van alle voor de verkoop bestemde goederen (ook de nog niet verkochte) en de ontvangsten voor bewezen diensten. Verder omvat de productie producten met een marktequivalent die voor eigen gebruik zijn geproduceerd zoals investeringen in eigen beheer, eigen woningdiensten en landbouwproducten voor eigen consumptie door landbouwers. De productiewaarde hiervan wordt berekend door de geproduceerde hoeveelheid te waarderen tegen de prijs die de producent bij verkoop zou hebben ontvangen. De productie is gewaardeerd tegen basisprijzen. De basisprijs is de prijs die de producent daadwerkelijk overhoudt, dus exclusief de handels- en vervoersmarges van derden en exclusief het saldo van productgebonden belastingen (waaronder btw) en productgebonden subsidies.

Intermediair verbruik Alle producten die in de verslagperiode zijn verbruikt in het productieproces. Dit kunnen al dan niet in de verslagperiode aangekochte grondstoffen, halffabricaten en brandstoffen zijn maar ook diensten zoals communicatiediensten, schoonmaakdiensten en diensten van externe accountants. Het intermediair verbruik is gewaardeerd tegen aankooprijzen, exclusief aftrekbare btw.

Bruto toegevoegde waarde De toegevoegde waarde is gelijk aan het verschil tussen de productie en het intermediair verbruik (exclusief aftrekbare belasting over de toegevoegde waarde (btw)). De toegevoegde waarde kan, afhankelijk van de waardering van de productie, worden gewaardeerd tegen basisprijzen en tegen marktprijzen. Bruto is inclusief afschrijvingen

Bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen: productie tegen basisprijzen min intermediair verbruik tegen aankooprijzen

Bruto toegevoegde waarde tegen marktprijzen:

Toegevoegde waarde tegen basisprijzen

Plus: saldo productgebonden belastingen en productgebonden subsidies

Plus: verschil toegerekende en afgedragen btw

Is: Bruto toegevoegde waarde tegen marktprijzen = bbp

Variabele	Omschrijving	Onderliggende variabelen
Totale bedrijfsopbrengsten:	De opbrengsten uit de normale bedrijfsuitoefening. Deze bestaan uit de verkopen van goederen en diensten, alsook de waarde van de voorraadmutatie onderhanden werk, geactiveerde productie voor het eigen bedrijf, subsidies en schade-uitkeringen. Onder geactiveerde productie voor het eigen bedrijf wordt verstaan de door het bedrijf zelf vervaardigde vaste activa voor eigen gebruik, zoals machines en gebouwen. Deze activa worden tegen de productiekosten gewaardeerd.	Netto omzet + voorraadmutaties-onderhanden werk + vergoedingen uitgeleend personeel + geact. prod. tbv eigen bedrijf + subsidies en restituties + ontvangen schade uitkeringen + overige bedr. opbr. neg
Totale bedrijfslasten :	Alle kosten die zijn gemaakt om de bedrijfsopbrengsten te realiseren.	Inkoopwaarde + Arbeidskosten + overige personeelskosten + kosten vervoermiddelen + energiekosten + huisvestingskosten + kosten machines etc + verkoopkosten + kosten dienstverlening door derden + overige bedrijfslasten + afschrijvingen
Bedrijfsresultaat:	De bedrijfsopbrengsten minus de bedrijfslasten.	
Resultaat voor belastingen:	De som van het bedrijfsresultaat, financieel resultaat, saldo voorzieningen en buitengewoon resultaat.	

Bijlage 3: Rekeningenstelsel 2006

7. Aanbodtabel, basisprijzen (mln), 2004

	Land- bouw, bosbouw en visserij	Delf- stoffen- winning	Metaal- industrie		Aanbod (basis- prijzen) uit buiten- landse productie (kolom- men 1–25)	Invoer van goederen (cif) en diensten	Aanbod (basis- prijzen) (kolommen 26–27)	Handels- en vervoers- marges	Produc- tiege- bonden belas- tingen (excl. Btw)	Aanbod (aan- koop- prijzen) (kolom- men 28–31) (=kolom 35 gebruiks- tabel)		
	1	2	9		25	26	27	28	29	30	31	32
1 Landbouwproducten	21 208				21 567	9 535		31 102	7 954	136	-393	38 799
2 Bosbouw-producten	144											
19 Metaalproducten			11 422		13 040	5 095		18 135	3 034	16		21 185
25 Auto's			70		8 345	14 321		22 666	3 876	2 962	-3	29 501
45 Handels- en vervoersmarges	426	29	289		95 203	277		95 480	-95 480			
46 Totaal regel 1-25 (= regel 46 gebruikstabel)	23 248	14 835	21 520	1 225	913 856	292 043	10205 899			22 229	-4 164	1223 964
47 Productgebonden belas-tingen (excl. Btw.)	20	35	1		15 450	6 779	22 229					
48 Productgebonden subsidies (-)	-416	-1			-3 895	-269	-4 164					
49 Totaal regels 46-48 (=kolom 36 I/O-tabel)	22 852	14 869	21 521	1 225	925 411							

Bron: Nationale Rekeningen 2006

8. De productierekening 2006

	Niet financiële vennoot- schappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens	IZW huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
Productie (basisprijzen)	715 292	61 500	101 989	130 881	5 516		1015 178	
Productgebonden belastingen(excl. BTW)						25 252	25 252	
Toegerekende BTW						39 819	39 819	
Productgebonden subsidies						4 357	4 357	
Intermediair verbruik (excl. Aftrekbare BTW)	415 160	30 915	38 235	54 039	3 219		541 568	
Toegevoegde waarde Bruto	300 132	30 585	63 754	76 842	2 297	60 714	534 324	

Bron: Nationale Rekeningen 2006

Bijlage 4: Procestabel

9. Procestabel op 1 digit SBI 2001

sbi	Transacties	Transformatie A input gegevens	Transformatie A output gegevens	Transformatie B output gegevens	Transformatie C output gegevens
1	Productie (mp)	63 908	66 930	67 582	67 926
1	Toegev. waarde (mp)	22 175	24 348	23 821	24 031
1	Verbruik	41 733	42 582	43 761	43 895
2	Productie (mp)	121 343	121 286	124 245	122 070
2	Toegev. waarde (mp)	33 524	33 826	34 311	34 687
2	Verbruik	87 819	87 459	89 933	87 383
3	Productie (mp)	35 928	37 284	40 262	40 108
3	Toegev. waarde (mp)	9 949	10 343	10 165	9 953
3	Verbruik	25 979	26 941	30 097	30 155
4	Productie (mp)	95 600	98 009	93 435	87 620
4	Toegev. waarde (mp)	29 668	35 393	30 354	28 171
4	Verbruik	65 932	62 616	63 081	59 449
5	Productie (mp)	118 590	116 691	117 118	111 382
5	Toegev. waarde (mp)	61 035	63 358	63 389	62 114
5	Verbruik	57 555	53 333	53 729	49 268
6	Productie (mp)	69 813	62 533	62 871	63 335
6	Toegev. waarde (mp)	25 662	28 104	27 911	28 364
6	Verbruik	44 151	34 430	34 961	34 971
7	Productie (mp)	85 286	86 318	86 732	84 864
7	Toegev. waarde (mp)	42 799	48 215	48 097	47 141
7	Verbruik	42 487	38 103	38 635	37 723
9	Productie (mp)	2 912	3 080	3 082	3 354
9	Toegev. waarde (mp)	1 787	1 810	1 793	1 977
9	Verbruik	1 125	1 270	1 289	1 377

9. Procestabel op 2 digit SBI 2001

sbi	Transacties	Transformatie A input gegevens	Transformatie A output gegevens	Transformatie B output gegevens	Transformatie C output gegevens
10	Productie (mp)	1	1	1	
10	Toegev. waarde (mp)	0	1	1	
10	Verbruik	0		0	
11	Productie (mp)	8 480	13 591	13 612	13 619
11	Toegev. waarde (mp)	6 849	10 946	10 853	10 631
11	Verbruik	1 631	2 645	2 759	2 988
14	Productie (mp)	2 809	2 786	2 787	3 067
14	Toegev. waarde (mp)	1 479	1 509	1 496	1 721
14	Verbruik	1 330	1 277	1 291	1 346
15	Productie (mp)	43 326	43 082	43 342	43 427
15	Toegev. waarde (mp)	9 163	9 058	8 682	8 866
15	Verbruik	34 163	34 024	34 660	34 561
16	Productie (mp)	5 323	3 465	3 490	3 491
16	Toegev. waarde (mp)	3 430	1 575	1 551	1 553
16	Verbruik	1 892	1 890	1 939	1 938
17	Productie (mp)	2 928	2 956	3 169	3 140
17	Toegev. waarde (mp)	936	936	918	920
17	Verbruik	1 992	2 020	2 251	2 220
18	Productie (mp)	666	673	793	793
18	Toegev. waarde (mp)	203	209	209	211
18	Verbruik	462	464	584	582
19	Productie (mp)	377	376	388	389
19	Toegev. waarde (mp)	115	114	111	129
19	Verbruik	262	262	277	260
20	Productie (mp)	2 654	2 650	2 655	2 575
20	Toegev. waarde (mp)	923	937	924	1 007
20	Verbruik	1 731	1 713	1 731	1 568
21	Productie (mp)	5 447	5 437	5 562	5 550
21	Toegev. waarde (mp)	1 714	1 710	1 675	1 640
21	Verbruik	3 733	3 727	3 887	3 910
22	Productie (mp)	14 281	14 245	14 290	13 453
22	Toegev. waarde (mp)	5 735	6 107	6 076	5 790
22	Verbruik	8 546	8 137	8 213	7 663
23	Productie (mp)	17 528	17 559	16 624	16 624
23	Toegev. waarde (mp)	2 186	2 223	1 867	1 867
23	Verbruik	15 342	15 336	14 757	14 757
24	Productie (mp)	34 256	34 167	36 764	35 556
24	Toegev. waarde (mp)	7 068	6 992	8 170	8 842
24	Verbruik	27 188	27 175	28 594	26 714
25	Productie (mp)	5 709	5 703	5 839	5 823
25	Toegev. waarde (mp)	2 004	1 999	1 966	1 871
25	Verbruik	3 705	3 704	3 873	3 952
26	Productie (mp)	6 107	6 103	6 124	6 124
26	Toegev. waarde (mp)	2 336	2 381	2 341	2 245
26	Verbruik	3 771	3 722	3 783	3 879
27	Productie (mp)	5 651	5 651	5 872	5 878
27	Toegev. waarde (mp)	1 549	1 552	1 520	1 594
Totaal	Productie (mp)	593 378	592 130	595 326	580 659
Totaal	Toegev. waarde (mp)	226 598	245 397	239 841	236 438
Totaal	Verbruik	366 781	346 734	355 486	344 221

9. Procestabel op 2 digit SBI 2001 (slot)

sbi	Transacties	Transformatie A input gegevens	Transformatie A output gegevens	Transformatie B output gegevens	Transformatie C output gegevens
27	Verbruik	4 102	4 099	4 352	4 284
28	Productie (mp)	14 310	14 349	14 304	14 296
28	Toegev. waarde (mp)	5 017	4 949	4 879	4 897
28	Verbruik	9 293	9 400	9 425	9 399
29	Productie (mp)	15 400	15 422	16 211	16 191
29	Toegev. waarde (mp)	4 992	4 976	4 893	4 934
29	Verbruik	10 409	10 446	11 318	11 257
30	Productie (mp)	2 044	2 044	2 648	2 579
30	Toegev. waarde (mp)	471	471	453	444
30	Verbruik	1 573	1 573	2 195	2 135
31	Productie (mp)	3 891	3 883	4 034	3 968
31	Toegev. waarde (mp)	1 202	1 199	1 181	1 169
31	Verbruik	2 689	2 684	2 853	2 799
32	Productie (mp)	8 740	8 732	10 135	10 209
32	Toegev. waarde (mp)	1 628	1 688	1 682	1 452
32	Verbruik	7 112	7 044	8 453	8 757
33	Productie (mp)	3 613	3 603	3 837	3 812
33	Toegev. waarde (mp)	1 613	1 658	1 640	1 604
33	Verbruik	2 000	1 945	2 197	2 208
34	Productie (mp)	7 336	8 420	8 551	8 547
34	Toegev. waarde (mp)	1 792	1 938	1 886	1 898
34	Verbruik	5 544	6 482	6 665	6 649
35	Productie (mp)	4 767	5 144	5 548	5 491
35	Toegev. waarde (mp)	1 309	1 474	1 437	1 439
35	Verbruik	3 459	3 670	4 111	4 052
36	Productie (mp)	4 704	4 702	4 753	4 746
36	Toegev. waarde (mp)	1 734	1 722	1 695	1 782
36	Verbruik	2 970	2 980	3 058	2 964
37	Productie (mp)	833	756	756	756
37	Toegev. waarde (mp)	201	193	191	165
37	Verbruik	632	563	565	591
40	Productie (mp)	24 130	25 150	20 507	21 276
40	Toegev. waarde (mp)	4 745	9 059	4 239	4 448
40	Verbruik	19 385	16 091	16 268	16 828
41	Productie (mp)	1 624	1 594	1 610	1 688
41	Toegev. waarde (mp)	1 078	971	963	1 018
41	Verbruik	546	623	647	670
45	Productie (mp)	69 846	71 265	71 318	64 656
45	Toegev. waarde (mp)	23 845	25 363	25 152	22 705
45	Verbruik	46 001	45 902	46 166	41 951
50	Productie (mp)	16 081	14 269	14 281	14 604
50	Toegev. waarde (mp)	9 017	6 985	6 934	6 928
50	Verbruik	7 065	7 284	7 347	7 676
51	Productie (mp)	61 845	59 809	60 187	54 022
51	Toegev. waarde (mp)	29 420	32 165	32 324	30 856
51	Verbruik	32 426	27 644	27 863	23 166
52	Productie (mp)	26 065	27 029	27 061	26 662
52	Toegev. waarde (mp)	15 866	16 693	16 697	16 470
52	Verbruik	10 199	10 336	10 364	10 192
55	Productie (mp)	14 598	15 584	15 589	16 094
55	Toegev. waarde (mp)	6 733	7 515	7 434	7 860
55	Verbruik	7 865	8 069	8 155	8 234
60	Productie (mp)	18 220	16 306	16 331	16 474
60	Toegev. waarde (mp)	8 055	9 417	9 303	9 734
60	Verbruik	10 165	6 889	7 028	6 740
61	Productie (mp)	5 953	5 561	5 600	5 377
61	Toegev. waarde (mp)	1 874	1 920	1 871	1 816
61	Verbruik	4 079	3 642	3 730	3 561
62	Productie (mp)	7 315	7 363	7 435	7 435
62	Toegev. waarde (mp)	2 150	2 148	2 129	2 170
62	Verbruik	5 165	5 215	5 306	5 265
63	Productie (mp)	16 400	12 595	12 607	12 539
63	Toegev. waarde (mp)	4 390	5 428	5 363	5 403
63	Verbruik	12 010	7 167	7 244	7 136
64	Productie (mp)	21 925	20 708	20 898	21 510
64	Toegev. waarde (mp)	9 193	9 191	9 245	9 241
64	Verbruik	12 732	11 517	11 653	12 269
71	Productie (mp)	7 791	8 072	8 085	8 085
71	Toegev. waarde (mp)	3 998	4 354	4 285	4 631
71	Verbruik	3 793	3 718	3 800	3 454
72	Productie (mp)	14 902	14 684	14 745	14 745
72	Toegev. waarde (mp)	8 116	8 091	8 175	8 213
72	Verbruik	6 786	6 593	6 570	6 532
73	Productie (mp)	2 709	3 262	3 302	3 303
73	Toegev. waarde (mp)	1 238	1 713	1 724	1 693
73	Verbruik	1 471	1 549	1 578	1 610
74	Productie (mp)	59 884	60 300	60 600	58 731
74	Toegev. waarde (mp)	29 447	34 057	33 913	32 604
74	Verbruik	30 438	26 243	26 687	26 127
93	Productie (mp)	2 912	3 080	3 082	3 354
Totaal	Productie (mp)	593 378	592 130	595 326	580 659
Totaal	Toegev. waarde (mp)	226 598	245 397	239 841	236 438
Totaal	Verbruik	366 781	346 734	355 486	344 221

Opm. 1: De SBI omschrijving staat in tabel 10

Bijlage 5: SBI omschrijving

10. SBI omschrijving SBI-93

10	Turfwinning
11	Aardolie- en -gaswinning en dienstver
14	Winning v zand, grind, klei, zout ed
15	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken
16	Verwerking van tabak
17	Vervaardiging van textiel
18	Vervaardiging van kleding; bereiden..
19	Vervaardiging van leer en lederwaren (geen kleding)
20	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)
21	Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren
22	Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media
23	Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt- en kweekstoffen
24	Vervaardiging van chemische producten
25	Vervaardiging van producten van rubber en kunstof
26	Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten
27	Vervaardiging van metalen in primaire vorm
28	Vervaardiging van producten van metaal (geen machines en transportmiddelen)
29	Vervaardiging van machines en apparaten
30	Vervaardiging van kantoomachines en computers
31	Vervaardiging van overige elektrische machines, apparaten en benodigdheden
32	Vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatieapparaten en -benodigdheden
33	Vervaardiging van medische apparaten en instrumenten, orthopedische artikelen e.d., precisie- en optische instrumenten en uurwerken
34	Vervaardiging van auto's, aanhangers en opleggers
35	Vervaardiging van transportmiddelen (geen auto's, aanhangers en opleggers)
36	Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.
37	Voorbereiding tot recycling
40	Energiebedrijven
41	Waterleidingbedrijven
45	Bouwnijverheid
50	Handel in en reparatie van auto's en motorfietsen; benzineservicestations"
51	Groothandel en handelsbemiddeling
52	Detailhandel (incl. reparatie)
55	Horeca
60	Vervoer over land
61	Vervoer over water
62	Vervoer door de lucht
63	Dienstverlening voor het vervoer
64	Post en telecommunicatie
71	Verhuur van roerende goederen
72	Computerservice en informatietechnologie
73	Speur- en ontwikkelingswerk
74	Overige zakelijke dienstverlening
90	Milieudienstverlening
93	Overige dienstverlening
